

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 15 listopada 2024 r.

FB.III.431.19.2024.AP

**Pan
Szymon Ogłaza
Marszałek Województwa
Opolskiego
ul. Piastowska 14
45-082 Opole**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ul. Piastowska 14, 45 - 082 Opole.
2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹,
 - art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie²,
 - art. 175 ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.
3. Zakres kontroli:
 - 1) przedmiot kontroli: prawidłowość wykorzystania dotacji celowej przekazanej w 2023 r. na koszty związane z finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów autobusowych.
 - 2) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.
4. Rodzaj kontroli: problemowa.
5. Tryb kontroli: zwykły.
6. Termin kontroli: od 10 do 27 września 2024 r.
7. Osoba kontrolująca:
 - Agnieszka Lubasińska, kierownik Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego - kierownik zespołu kontrolnego,
 - Justyna Zatajska, starszy inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego,
 - Agnieszka Pusz, inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego,

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 190.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.

- Anna Marciniak, inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.
8. Kierownik jednostki kontrolowanej:
- Andrzej Buła – Marszałek Województwa Opolskiego stanowisko obejmował od 21 listopada 2018 r. do 10 czerwca 2024 r.,
 - Szymon Ogłaza- Marszałek Województwa Opolskiego, data objęcia stanowiska od 12 czerwca 2024 r. do nadal.
9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej, pod poz. nr 10/2024.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Oceną objęto prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków z budżetu państwa przekazanych Samorządowi Województwa Opolskiego w 2023 r. w formie dotacji celowej w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60003 Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe, na koszty związane z finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów autobusowych.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, działalność Samorządu Województwa Opolskiego ocenia się jako pozytywną z uchybieniem. Stwierdzone uchybienie polegające na wprowadzeniu do planu finansowego zaokrąglonych do pełnych złotych kwot dotacji nie wpłynęło na rozliczenie dotacji.

Powyższą ocenę uzasadniają przedstawione niżej ustalenia dotyczące kontrolowanych zagadnień.

1. Uwarunkowania organizacyjne kontrolowanej działalności mające związek z zakresem kontroli.

Podstawą przekazywania dopłat przewoźnikom wykonującym autobusowe przewozy pasażerskie jest art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego⁴ (dalej: ustawa), który stanowi, że samorządy województw, przekazują przewoźnikom wykonującym krajowe autobusowe przewozy pasażerskie dopłaty do tych przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ustawowych ulg w przewozach pasażerskich.

Kwotę dopłaty w myśl art. 8a ust. 3 ustawy, stanowi różnica pomiędzy wartością sprzedaży biletów obliczoną według cen nieuwzględniających ustawowych ulg, a wartością sprzedaży tych biletów w cenach uwzględniających ulgi.

Uprawnienie do otrzymywania dopłat z samorządu województwa nabywa przewoźnik, który spełnia wymogi określone w art. 8a ust. 4 ustawy, tj.:

- 1) posiada zezwolenie na wykonywanie przewozów regularnych osób w krajowym transporcie drogowym, wydane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym⁵,
- 2) stosuje kasy rejestrujące, posiadające pozytywną opinię ministra właściwego do spraw finansów publicznych, umożliwiające określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych,
- 3) zawarł umowę z samorządem województwa określającą zasady przekazywania przewoźnikom dopłat.

Realizacja zadania polegającego na przekazywaniu dopłat do biletów ulgowych, przewoźnikom wykonującym autobusowe przewozy pasażerskie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej i zgodnie z zapisami art. 8a ust. 1a ustawy koszty związane z finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów pokrywane są z budżetu państwa.

⁴ Dz. U. 2018 r. poz. 295 z późn. zm.

⁵ Dz. U. 2022 r. poz. 2201 z późn. zm.

Przedmiotowe zadanie realizowane było przez Samorząd Województwa Opolskiego (dalej: Samorząd Województwa). Ustrój województwa, zasady i tryb pracy Sejmiku oraz jego Komisji określa Statut przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XXXVII/346/2005 z 26 lipca 2005 r.⁶

W okresie objętym kontrolą Organizację wewnętrzną i zasady funkcjonowania Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (dalej: Urząd Marszałkowski) określał Regulamin Organizacyjny wprowadzony Uchwałą Nr 6969/2022 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 4 maja 2022 r. oraz Uchwałą Nr 8764/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 lutego 2023 r. z późn. zm.⁷ Zgodnie z zapisami Regulaminu realizacją zadań związanych z przyznawaniem dopłat do biletów ulgowych zajmował się Departament Infrastruktury i Gospodarki (dalej: DIG). Na podstawie zakresów obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności ustalono, że 3 pracowników tego Departamentu było odpowiedzialnych za wykonywanie przedmiotowego zadania m.in. w zakresie rozliczania dopłat do biletów ulgowych.

[Akta kontroli str. 1-12]

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego sprawami dotyczącymi prowadzenia gospodarki finansowej Województwa kieruje główny księgowy województwa – Skarbnik, który organizuje i nadzoruje opracowywanie projektu budżetu i zapewnia prawidłową jego realizację, czuwa nad przestrzeganiem dyscypliny budżetowej. Skarbnik odpowiada za prawidłowość prowadzenia rachunkowości budżetu Województwa i Urzędu. Swoje zadania wykonuje przy pomocy Departamentu Finansów.

Dyrektorowi Departamentu Finansów wykonującemu również zadania Głównego księgowego Urzędu Marszałkowskiego ustalono obowiązki i odpowiedzialność przypisane dla Głównego księgowego, wynikające z art. 54 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o finansach publicznych, które zostały uregulowane w jego zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności:

- a) prowadzenie rachunkowości jednostki w pkt II. 2 i 3,
- b) wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi w pkt II. 4, 5 i 16⁸,
- c) dokonywanie wstępnej kontroli:
 - zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym,
 - kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych w pkt II. 13 i 17.

[Akta kontroli str. 13-42]

2. Polityka rachunkowości.

W okresie objętym kontrolą w Organie i Urzędzie Marszałkowskim dokumentacja określająca politykę rachunkowości wprowadzona Zarządzeniem Nr 172/2017 Marszałka Województwa Opolskiego⁹ składała się m.in. z:

- zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- zasad wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego,
- sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych w tym zakładowego planu kont oraz zasad klasyfikacji zdarzeń dla budżetu województwa opolskiego (organ finansowy) oraz urzędu marszałkowskiego (jednostka budżetowa).

Księgi rachunkowe prowadzone były za pomocą programu XXX.

⁶ Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XXXVII/346/2005 z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Opolskiego z późn. zm.

⁷ Uchwała Nr 6969/2022 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 4 maja 2022 r. oraz Uchwałą Nr 8764/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego z późn. zm.

⁸ W zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności Dyrektora z 21 marca 2023 r. - pkt 17.

⁹ Zarządzenie Nr 172/2017 Marszałka Województwa Opolskiego z 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad (polityki) rachunkowości” w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego.

Dokumentacja określająca zasady prowadzenia rachunkowości spełniała w kontrolowanym okresie wymagania art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰.

Ponadto w jednostce funkcjonowała Instrukcja obiegu dokumentów finansowo-księgowych wprowadzona Zarządzeniem nr 173/20217 Marszałka Województwa Opolskiego¹¹.

3. Plan finansowy.

Ustalono, że Uchwałą nr XLIX/493/2022 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie uchwały budżetowej Województwa Opolskiego na 2023 r. zaplanowano w dochodach budżetu województwa opolskiego na 2023 r. dotację z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zlecone odrębnymi ustawami w podziale klasyfikacji budżetowej: dział 600, rozdział 60003 § 2210¹² w wysokości 25 455 000,00 zł. Przedmiotowa kwota została również ujęta w planie wydatków na 2023 r. pn. Zadania z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami, uszczegółowionym przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą Nr 8602/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 4 stycznia 2024 roku¹³.

W trakcie roku 3 decyzjami Ministra Finansów został zwiększony plan dotacji celowej dla Samorządu Województwa o kwotę ogółem 10 382 988,89 zł, w tym decyzją znak:

- MF/FG5.4143.3.141.2023.MF.5771 na kwotę 2 375 963,32 zł,
- MF/FG5.4143.3.164.2023.MF.6273 na kwotę 3 984 312,36 zł,
- MF/FG5.4143.3.188.2023.MF.6668 na kwotę 4 022 713,21 zł.

Natomiast Zarząd Województwa Opolskiego zwiększył plan dochodów i wydatków o kwotę ogółem 10 382 991,00 zł następującymi uchwałami nr:

- 10962/2023 z dnia 14 listopada 2023 r. wprowadził kwotę 2 375 964,00 zł,
- 11099/2023 z dnia 7 grudnia 2023 r. wprowadził kwotę 3 984 313,00 zł,
- 11311/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. wprowadził kwotę 4 022 714,00 zł.

Łączny plan dochodów i wydatków na 31 grudnia 2023 r. wyniósł ogółem 35 837 991,00 zł i został zawyżony o 2,11 zł w stosunku do przyznanej z budżetu państwa dotacji.

Wprowadzenie do planu finansowego zaokrąglonych do pełnych złotych kwot dotacji stanowi naruszenie art. 257 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, według którego Zarząd może dokonywać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego polegających na zmianach planu dochodów i wydatków związanych uzyskaniem dotacji przekazywanych z budżetu państwa.

Marszałek Województwa Opolskiego wyjaśnił, że: (...) *plan dochodów, przychodów oraz wydatków i rozchodów budżetu Województwa Opolskiego od momentu jego powstania jest prowadzony w zaokrągleniu do pełnych złotych. Wobec braku unormowań tej kwestii w obowiązujących przepisach prawa jest to powszechnie stosowana praktyka we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego. Powyższe decyzje stanowiły podstawę do zwiększenia przez Zarząd Województwa planu dochodów i wydatków budżetu Województwa na podstawie art. 257 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, ale nie mogły zostać dokonane w szczególności większej niż wskazuje na to uchwała budżetowa sejmiku. Należy podkreślić, że brak jest przepisów prawa nakazujących prowadzenie planu dochodów i wydatków w groszach.* (...)

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.

¹¹ Zarządzenie nr 173/2017 Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych” w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego. Ostatnia zmiana została wprowadzona Zarządzeniem nr 59/2024 Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 23 lipca 2023 r.

¹² § 2210 Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa.

¹³ w sprawie przyjęcia budżetu Województwa Opolskiego na 2023 rok w pełnej szczególności klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, w podziale na poszczególne jednostki budżetowe, komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego i wyodrębnione zadania budżetowe (wydatkowe).

Należy mieć na uwadze, że przepisy nie nakazują zaokrąglać planowanych kwot dochodów z tytułu dotacji z budżetu państwa, a także kwot w budżecie jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo, przy wprowadzaniu zmian do planu, należy opierać się zarówno na przepisach ustawy o finansach publicznych, jak i na związanych z nią rozporządzeniach wykonawczych, które regulują kwestie planu (po zmianach):

- § 3 ust. 5 pkt 1 lit. b) załącznika nr 37¹⁴ w sprawozdaniu Rb-27S - sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie "**Plan (po zmianach)**" dochody z tytułu dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa, **wykazuje się dane o planowanych dochodach, zgodnie z planem po ewentualnych zmianach, a kwoty planowanych dochodów powinny być zgodne z decyzjami dysponentów części budżetowych o przyznanych kwotach dotacji celowych,**
- § 18 ust. 4 pkt 1 ww. załącznika, który stanowi, że w sprawozdaniu Rb-50 o dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami wykazuje się w kolumnie "Plan (po zmianach)" - wynikające z planu finansowego kwoty dochodów z tytułu przyznanych z budżetu państwa dotacji.

Analogiczne stanowisko w tej sprawie zajął Przewodniczący Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych (pismo znak KRRIO.0501.4.2024 z 1 lipca 2024 r.).

[Akta kontroli str. 43-66]

Roczny plan wydatków budżetowych wykonano w kwocie 35 837 988,89 zł, co stanowi 100,00% środków otrzymanych od Wojewody Opolskiego.

Ustalono, że zmiany w planie:

- dochodów i wydatków Organu przeprowadzane były na bieżąco, co ma odzwierciedlenie na koncie 991/O-001 pn. Plan finansowy dochodów budżetowych - Organ i 992/O-001 pn. Planowane wydatki budżetu,
- finansowym wydatków jednostki budżetowej przeprowadzane były na bieżąco, co ma odzwierciedlenie na koncie 980/UM-01 – Plan finansowy wydatków budżetowych.

4. Zawarcie umów z przewoźnikami.

W okresie objętym kontrolą obowiązywało 29 umów określających szczegółowe zasady przekazywania przewoźnikom dopłat do ulgowych pasażerskich przejazdów autobusowych osób uprawnionych. Ustalono, że w 2023 r. Województwo Opolskie (dalej: Województwo) w imieniu, którego działa Zarząd Województwa Opolskiego, zawarło 13 umów z przewoźnikami na czas określony do 31 grudnia 2023 r. Umowy zostały sporządzone wg jednolitego wzoru przyjętego w Uchwałach podjętych przez Zarząd Województwa Opolskiego w sprawie przyjęcia projektu umowy (...) ¹⁵.

Do wniosków o zawarcie umowy w 2023 r., przewoźnicy byli zobowiązani dołączyć następujące dokumenty:

- kserokopię posiadanych zezwoleń wraz z obowiązującymi rozkładami jazdy,
- kserokopię licencji lub zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego,
- kserokopię dokumentu potwierdzającego zakup kas fiskalnych,
- certyfikaty kas fiskalnych – decyzja Prezesa Głównego Urzędu Miar w sprawie spełniania warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące,
- cennik biletów,

¹⁴ Instrukcja sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej Dz. U. z 2024 r. poz. 454.

¹⁵ Uchwała Nr 8656/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 16 stycznia 2023 r., Uchwała Nr 9025/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 13 marca 2023 r. i Uchwała Nr 10696/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 17 października 2023 r w sprawie przyjęcia projektu umowy o przekazywaniu przewoźnikom dopłat do ulgowych przejazdów autobusowych osób uprawnionych.

- informację o numerze rachunku bankowego, na który będą przekazywane dopłaty,
- prognozę dopłat.

Natomiast 16 umów podpisanych w latach 2011 – 2013 zawarto na czas określony z automatycznym przedłużeniem na rok następny, jeżeli żadna ze stron wcześniej nie wypowie umowy.

Łączna kwota dopłat dokonanych w 2023 r. przewoźnikom, z którymi zostały zawarte umowy wyniosła 35 837 988,89 zł.

[Akta kontroli str. 67]

5. Wydatkowanie środków z dotacji celowej przez Samorząd Województwa.

Na podstawie zapisów ewidencji księgowej konta 901 i 133 ustalono, że Samorząd Województwa otrzymał od Wojewody Opolskiego środki w wysokości 35 837 988,89 zł, które zostały wydatkowane w całości.

Szczegółowej kontroli poddano 8 przewoźników, wykazanych w poniższej tabeli, którzy otrzymali w 2023 r. dopłaty do ulgowych pasażerskich przejazdów autobusowych w łącznej wysokości 14 540 200,37 zł (40,57% wszystkich wypłaconych środków).

Lp.	Nazwa przewoźnika	Data zawartej umowy	Nr umowy	Kwota wypłaconej dopłaty /zł/
1	XXX	04.11.2011	R.U.DIG.042.15.2011	3 898 690,46
2	XXX	04.11.2011	R.U.DIG.042.19.2011	3 081 169,91
3	XXX	15.12.2011	R.U.DIG.042.20.2011	4 279 239,46
4	XXX	01.03.2012	R.U.DIG.042.2.2012	649 370,82
5	XXX	10.09.2013	R.U.DIG.042.10.2013	1 960 631,09
6	XXX	27.01.2023 28.01.2022	R.U.DIG.042.6.2023 R.U.DIG.042.6.2022	324 057,80
7	XXX	27.01.2023 07.04.2022	R.U.DIG.042.9.2023 R.U.DIG.042.15.2022	128 354,91
8	XXX	27.01.2023	R.U.DIG.042.11.2023	218 685,92
SUMA				14 540 200,37

Kwoty wskazane w tabeli dotyczą wypłaconych w 2023 r. dopłat dla przewoźników za:

- grudzień 2022 r. (wnioski składane w styczniu 2023 r.),
- okres od stycznia do listopada 2023 r.

Kontrola wykazała, że jednostka nie miała ustalonych pisemnych procedur postępowania w zakresie realizowanego przedmiotowego zadania. Dyrektor Departamentu DIG przedstawił sposób procedowania w przedmiotowym zadaniu: (...)

- *Przewoźnicy, którzy zawierają umowy na kolejny rok otrzymują pisemne informacje kończących się umowach i dokumentach niezbędnych do podpisania nowych umów. Przewoźnicy chcący wnioskować o umowę po raz pierwszy otrzymują informacje na miejscu w tut. Departamencie, telefonicznie lub e-mail. Nie ma określonego terminu w którym przewoźnik musi złożyć wniosek o zawarcie umowy jest to jego indywidualna decyzja.*
- *Do weryfikacji złożonych wniosków o podpisanie umowy i o przekazanie dopłat do biletów ulgowych są wyznaczeni pracownicy zgodnie z zapisami w zakresach czynności. Potwierdzeniem przeprowadzonej weryfikacji wniosku jest złożenie podpisu osoby sporządzającej na projekcie umowy, bądź zbiorczym zestawieniu dopłat.*
- *Zezwolenia wydane przez Marszałka Województwa Opolskiego weryfikowane są w systemie Foris służącym do wydawania zezwoleń. Zgodnie z zawartymi umowami przewoźnicy są zobowiązani do poinformowania Samorządu Województwa o wprowadzaniu zmian w posiadanych zezwoleniach (cofnięcie, zrzeczenie, wydanie nowego). Dodatkowo na początku roku przewoźnicy składają wykaz wszystkich*

ważnych zezwoleń na regularny przewóz osób, wydanych przez organy inne niż Marszałek Województwa Opolskiego. Ważność zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym zgodnie art. 78 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, przedłużają się ustawowo co roku o kolejny rok. Aktualnie zezwolenia zachowują ważność do 31 grudnia 2025 r.

- Zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego pracownicy weryfikują w prowadzonym przez Główny Inspektorat Transportu Drogowego Krajowym Rejestrze Elektronicznym Przedsiębiorców Transportu Drogowego.*
- Producenci kas w celu wprowadzenia ich do obrotu są obowiązani do uzyskania dla danego typu kas rejestrujących potwierdzenia Prezesa Głównego Urzędu Miar, że kasy te spełniają funkcje wymienione w ust. 6a i wymagania techniczne dla kas rejestrujących. Prezes Głównego Urzędu Miar ogłasza w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Miar wykaz typów kas rejestrujących, które otrzymały potwierdzenie. Na stronie GUM znajduje się ewidencja wydanych decyzji dla kas rejestrujących. Ponadto producenci kas zamieszczają decyzje o dopuszczeniu danej kasy do obrotu na swojej stronie. Zgodnie z art. 111 ust. 3a, 6b, 6d ustawy o podatku od towarów i usług do prowadzenia ewidencji sprzedaży mogą być stosowane wyłącznie kasy rejestrujące, które zostały nabyte w okresie obowiązywania potwierdzenia. Jeśli kasa została nabyta w czasie obowiązywania ww. decyzji może być użytkowana bezterminowo.*
- O rozpatrzeniu wniosku o zawarcie umowy przewoźnik informowany jest pisemnie.*
- Zbiorcze zestawienie sporządzają pracownicy, którzy mają zapisy dot. rozliczania dopłat w zakresie czynności.*
- Dane przewoźników, kwoty oraz nr rachunku znajdują się na składanych przez przewoźników comiesięcznych wnioskach.*

[Akta kontroli str. 68-75]

Analiza dokumentacji obejmowała m.in.: wnioski o zawarcie umowy złożone przez przewoźników, prawidłowość i terminowość składania rozliczeń przez przewoźników za zrealizowane w danym miesiącu przewozy, przekazywanie środków z dotacji celowej przez Samorząd Województwa na dopłaty, informację z DIG odnośnie sposobu weryfikacji dokumentów otrzymanych od przewoźników oraz ewidencję księgową konta 130.

Dokonano następujących ustaleń:

- przewoźnicy do wniosków o zawarcie umowy dołączali wymagane dokumenty wymienione w informacji otrzymanej z DIG,*
- 1 z 4 przewoźników przedłużających umowę złożył aktualizację dokumentów wymaganych w § 3 ust. 2 umowy z 2011 r. i 2013 r. we wskazanym terminie, tj. do 10 lutego roku następnego. Natomiast 3 przewoźników przedłożyło dokumenty po wezwaniu przez pracownika DIG dopiero w maju 2023 r. Wyjaśnienie złożył Dyrektor DIG, w którym podał: (...) Z uwagi, że część przewoźników nie dopełniła ciążącego na nich obowiązku, w pierwszej kolejności przypominano o tym obowiązku przewoźnikom telefonicznie. Po przeprowadzeniu weryfikacji posiadanych dokumentów sporządzono zbiorcze pismo do przewoźników, którzy nie złożyli wymaganych dokumentów o uzupełnienie braków. (...),*
- przewoźnicy składali wnioski o dopłaty w terminie wskazanym w § 4 ust. 2 pkt 4 umowy, tj. do dnia 10 miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu którego dotyczy wniosek,*
- pracownicy DIG dokonywali analizy i weryfikacji pod kątem poprawności i rzetelności przedłożonych wniosków o dopłatę złożonych przez przewoźników i w przypadkach, gdy załączone do wniosku wymagane dokumenty zawierały błędy lub braki, przewoźnik był wzywany na piśmie do ich uzupełnienia w wyznaczonym terminie (§ 6 ust. 8 umowy),*
- 2 z 3 przewoźników, którzy zawarli umowę w 2023 r. złożyło w terminach wskazanych w § 8 ust. 1 umowy (do 10 kwietnia i do 10 sierpnia) prognozy ilości i wysokości dopłat*

- do biletów ulgowych, natomiast 1 przewoźnik nie złożył wymaganego w pierwszym terminie dokumentu. W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor DIG podał: (...) *Z uwagi, że w pierwszym terminie nie wszyscy przewoźnicy dopełnili tego obowiązku, przed upływem terminu sierpniowego wystosowano do przewoźników pismo przypominające o ciążyącym na nich obowiązku (...). Ponadto zaznaczyć należy, że prognozy dopłat na cały rok 2023 przewoźnicy przedłożyli na początku roku wraz z wnioskiem o podpisanie nowej umowy.*
- dopłaty były przekazywane na rzecz przewoźników w okresach miesięcznych, w ramach środków przekazanych na ten cel przez budżet państwa, zgodnie z § 6 umowy,
 - przewoźnicy składali wnioski o dopłaty za miesiące od stycznia do grudnia 2023 r. w terminie wskazanym w § 4 ust. 2 pkt 4 umowy, tj. do dnia 10 miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, którego dotyczył wniosek, oprócz 1 przypadku (przewoźnik złożył wniosek z jednodniowym opóźnieniem, jednak nie miało to wpływu na termin wypłacenia dopłaty),
 - wnioski o dopłaty przewoźnicy składali wraz z wymaganymi załącznikami wskazanymi w umowie z roku:
 - a) 2023:
 - zestawienie sprzedaży biletów ulgowych (zał. nr 1),
 - zestawienie dopłat do biletów ulgowych z podziałem na poszczególne linie regularne (zał. nr 2),
 - oświadczenia (zał. nr 3),
 - zestawienia miesięczne z kas rejestrujących, potwierdzone przez upoważnioną osobę,
 - b) 2011, 2013:
 - zestawienie sprzedaży biletów ulgowych (zał. nr 1),
 - zestawienia miesięczne z kas rejestrujących, potwierdzone przez upoważnioną osobę,
 - przewoźnicy otrzymujący dopłaty na podstawie umów zawartych w 2023 r. przekazali ostateczne rozliczenie dopłat uzyskanych w tym roku w terminie wskazanym w umowie, tj. do 15 stycznia roku następującego po roku, którego dotyczyło to rozliczenie (§ 6 ust. 15 umowy) wraz z załącznikami nr 4, 4a i 5,
 - przewoźnicy otrzymujący dopłaty na podstawie umów zawartych w roku 2011 i 2013 nie byli zobowiązani do przekazania rocznego rozliczenia,
 - Urząd Marszałkowski przekazywał przelewem na rachunek bankowy przewoźnika dopłaty w terminie nie później niż 10 dni od dnia otrzymania dotacji celowej z budżetu państwa lub poprawnego rozliczenia dopłaty w zależności, które ze zdarzeń wystąpiło później, zgodnie z zapisami § 6 ust. 3 umowy z 2022 r. i 2023 r. oraz § 6 ust. 2 umowy z 2011 r. i 2013 r.
 - w jednym przypadku (wrzesień 2023 r.), gdy dotacja przekroczyła kwotę przeznaczoną na ten cel w budżecie państwa na 2023 rok, dopłaty były przekazane przewoźnikom po uzyskaniu przez Samorząd Województwa środków z budżetu państwa (pierwszą transzę za wrzesień wypłacono 31 października 2023 r. a drugą 14 listopada 2023 r.)

[Akta kontroli str. 76-143]

6. Wnioski Samorządu Województwa o przekazanie środków finansowych na dopłaty do biletów ulgowych.

Samorząd Województwa w 2023 r. złożył 12 wniosków na łączną kwotę ogółem 35 837 988,89 zł do Wojewody Opolskiego o przekazanie środków finansowych na dopłaty do biletów ulgowych przewoźnikom autobusowym, z którymi Zarząd Województwa Opolskiego, działający w imieniu Województwa, podpisał umowy. Wnioski Samorząd Województwa składał miesięcznie, w oparciu o dokumenty przewoźników autobusowych

dotyczące m.in. zestawienia sprzedaży biletów ulgowych, na podstawie których wyliczono kwotę dopłaty. Każdorazowo do wniosku dołączano m.in.:

- tabelę zawierającą ilość sprzedanych biletów ulgowych oraz kwotę dopłaty dla poszczególnych przewoźników za dany miesiąc oraz narastająco od początku roku,
- kserokopię/skany dokumentów źródłowych otrzymanych od przewoźników, tj. zestawienie sprzedaży biletów ulgowych za dany miesiąc,
- kserokopię wyciągu bankowego, potwierdzającego przekazanie dotacji na rachunek bankowy przewoźnika za poprzedni miesiąc.

Przedmiotowe środki przekazywane były przez Wojewodę Opolskiego na rzecz Samorządu Województwa z przeznaczeniem na dopłaty do ulgowych i bezpłatnych przejazdów osób uprawnionych, zgodnie z art. 8a ustawy o uprawnionych do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

Kontrolująca ustaliła termin otrzymywania poszczególnych transz dotacji celowej przez Samorząd Województwa, co zaprezentowano w poniższej tabeli.

Data złożenia wniosku przez Samorząd Województwa	za miesiąc	Liczba przewoźników ujętych we wniosku	Kwota przekazanej dotacji według złożonych wniosków od przewoźników /zł/	Data otrzymania dotacji przez UMWO	Wnioski Samorządu Województwa na kwotę /zł/
17.01.2023 r.	gru.22	26	2 396 614,06	24.01.2023 r.	2 396 614,06
16.02.2023 r.	sty.23	27	4 408 913,27	28.02.2023 r.	4 408 913,27
21.03.2023 r.	lut.23	27	3 338 420,61	28.03.2023 r.	3 338 420,61
20.04.2023 r.	mar.23	27	3 477 463,31	27.04.2023 r.	3 477 463,31
17.05.2023 r.	kwi.23	28	3 244 772,59	25.05.2023 r.	3 244 772,59
19.06.2023 r.	maj.23	28	3 413 665,06	27.06.2023 r.	3 413 665,06
18.07.2023 r.	cze.23	28	1 336 147,61	28.07.2023 r.	1 336 147,61
16.08.2023 r.	lip.23	16	189 952,56	28.08.2023 r.	189 952,56
18.09.2023 r.	sie.23	20	1 957 086,80	29.09.2023 r.	1 957 086,80
20.10.2023 r.	wrz.23	28	1 691 964,13	31.10.2023 r.	4 067 927,45
			2 375 963,32	08.11.2023 r.	
16.11.2023 r.	paź.23	28	3 984 312,36	05.12.2023 r.	3 984 312,36
14.12.2023 r.	lis.23	27	4 022 713,21	28.12.2023 r.	4 022 713,21
OGÓLEM			35 837 988,89	X	35 837 988,89

[Akta kontroli str. 144-161]

7. Realizacja obowiązków w zakresie planowania i realizacji kontroli.

Zgodnie z zapisami § 5¹⁶ i § 9¹⁷ umów zawartych z przewoźnikami, Województwo jest uprawnione do kontroli w zakresie m.in:

- prawidłowego wyliczenia kwot dopłat,

¹⁶ Umowy zawarte w 2011-2013 roku.

¹⁷ Umowy zawarte w 2023 roku.

- prawidłowej ewidencji sprzedaży biletów ulgowych oraz normalnych,
- stosowania przepisów dotyczących ulg ustawowych,
- prawidłowej sprzedaży biletów ulgowych na podstawie odpowiednich, aktualnych dokumentów uprawniających do ulgowych przejazdów.

Kontrola rozliczania przez przewoźnika dopłat sprzedanych biletów ulgowych może być przeprowadzona w siedzibie przewoźnika, w siedzibie Województwa a także w miejscach gdzie Przewoźnik prowadzi sprzedaż biletów ulgowych.

W rocznych planach kontroli zewnętrznych Urzędu Marszałkowskiego na rok 2023 oraz 2024 przyjętych Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego¹⁸ zostały zaplanowane: po jednej kontroli w danym roku w zakresie prawidłowości sprzedaży biletów ulgowych i rozliczania dopłat przysługujących przewoźnikom z tytułu stosowania obowiązujących ustawowych ulg w przewozach pasażerskich¹⁹.

Ustalono, że kontrola upoważnionych pracowników Urzędu Marszałkowskiego odbyła się częściowo w siedzibie firmy przewoźnika i dotyczyła:

- sprzedaży biletów ulgowych jednorazowych i miesięcznych w 2023 r.,
- liczby sprzedanych biletów ulgowych (czy jest zgodna ze złożonym zestawieniem sprzedanych biletów),
- czy kwota dopłat za dany miesiąc zgadza się z rozliczeniem dopłat za dany miesiąc, które przewoźnik składa w Urzędzie Marszałkowskim wnioskując o przekazanie dopłaty za dany miesiąc,
- czy cena biletu jest zgodna z obowiązującym cennikiem w danym okresie.

Wyniki kontroli u jednego z przewoźników wykazały nieprawidłowość polegającą na sprzedaży biletów ulgowych po cenach innych niż określone zostały w obowiązującym cenniku. Skutkiem nieprawidłowości było pobranie dotacji w nadmiernej wysokości w kwocie 159,92 zł, którą przewoźnik zwrócił 17 kwietnia 2024 r. na konto Urzędu Marszałkowskiego. Z uwagi na fakt, iż zwrot nadmiernie pobranej dotacji przewoźnik dokonał w terminie określonym w art. 252 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, to zgodnie z art. 252 ust. 6 pkt 2 ww. ustawy odsetek jak od zaległości podatkowych nie naliczono.

Środki w wysokości 159,92 zł wpłynęły na rachunek bankowy Wojewody Opolskiego 19 kwietnia 2024 r. jako zwrot nadmiernie pobranej dotacji z tytułu dopłat do biletów ulgowych w dziale 600, rozdziale 60003 § 2910²⁰.

[Akta kontroli str. 162-166]

8. Prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań budżetowych.

Sprawozdania jednostkowe i z Organu, tj. Rb-50 o wydatkach/dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za okres sprawozdawczy: IV kwartał roku 2023, zostały sporządzone w terminie określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, a dane w nich wykazane w zakresie objętym kontrolą były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

[Akta kontroli str. 167-194]

¹⁸ Uchwała Nr 8620/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 4 stycznia 2023 roku w sprawie: przyjęcia Planu kontroli zewnętrznych na 2023 rok, Uchwała Nr 11361/2024 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 stycznia 2024 roku w sprawie: przyjęcia Planu kontroli zewnętrznych na 2024 rok.

¹⁹ XXX oraz XXX.

²⁰ Zwrot dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

- III. **Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.** Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- IV. **Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń.** Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.
- V. **Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.**

W celu wyeliminowania stwierdzonego uchybienia: należy wprowadzać do planu dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego kwoty zgodne z decyzjami dysponenta części budżetowej o przyznanych kwotach dotacji celowych.
- VI. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy.
- VII. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (uchybień), **w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.**
- VIII. Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek